

ВІСТНИК УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Прага.

Грудень 1927 р.

" ВІСНИК УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ " є непе-
ріодичним виданням Українського Робітничого Університету, при
Українському Інституті Громадознавства в Праві і має суцільні
живий зв'язок Університету з його студентами та прихильниками.

Сторінки "ВІСНИКА" радо даватимуться для обміркування пи-
тань, що повставатимуть в справі Університету.

- - - - -

"ВІСНИК" буде виходити в середньому раз на місяць.

П е р е д п л а т а:	На рік
Для студентів і фундаторів	1,50 дол.
Для всіх інших	2. - "

/ в Ч.С.Р. - 40 кч. /

Окрема число 20 америк. центів.

- - - - -

З М І С Т .

1. До Українських Селян і Робітників	1 стор.
2. З початків організації У.Р.У.	3 "
3. Організаційна хроніка	5 "
4. З листів до У.Р.У.	13 "
5. Відповіді на запити	16 "
6. Програми У.Р.У.	17 "
7. Адреси представників У.Р.У.	19 "

- - - - -
.....

ДО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН І РОБІТНИКІВ.

В страшній неволі і злиднях перебуває Україна, нач поневоленим якої вороги працювали сотні літ. І тепер наш народ зіпхнуто в низи життя, позбавлено можливости вільно організувати своє господарство і культуру. Майже три чверти /70%/ українського народу неписьменні, одрізані від вступу до цивілізації і культури. Націю нашу обернуто в чорноробочу класу приневолену працювати на чужі нації, що сидять пануючими класами на Україні. Через це на долю нашого народу припало лишень убоге хліборобство, скотарство та взагалі чорна фізична праця в селах і містах, тоді як пануючі нації-класи тримають в своїх руках нашу землю, природні добра, весь промисел, торгівлю, вищу науку і суспільну адміністрацію та грабуючи праця українського народу; цим чужі нації-класи збільшують свою матеріальну силу, свої капітали і панування над Україною. Через цю страшну неволю праця українська, присвоєна гнобителями, служить для дальшого поневолення України і на зріст, скріплення та розвиток її гнобителів.

У Великій Револьції усвідомив український народ своє страшне становище, але неорганізований, убогий, пригноблений він і чалі в ярмі, не знавчи яким шляхом іти, як боротися, щоб наблизити визволення.

А шлях цей є один:

1. Щоб економічно-господарськи усамостійнитись від гнобителів, треба самим українцям організувати обробку всіх продуктів /промисел/, треба організувати свою торгівлю шляхом кооперації, треба організувати свої фінанси і свій кредит, щоб-то незалежну від гнобителів українську господарську систему;

2. Щоб унезалежитись культурно, треба самим українцям організувати своє шкільництво, своє виховання молодих поколінь, свою літературу наукову, підручники, дослідчі установи, своє мистецтво і ин.

3. Щоб унезалежитись політично, треба самим організуватись в партії, але не одиницями, лише міліонами одиниць та повести справжню боротьбу, щоб вирвати в руки противника нашу землю, наші природні добра та нашу свободу.

Хто це все має зробити?

Український народ, але український народ - це 40 мільонів майже самих селян та робітників, з яких 70% неграмотні, темні, забиті, пригноблені люди. Вони це не організовані, бо не знають, як це зробити.

Для цього є один шлях - н а у к а.

Наука нам організує поперед свідомість, а потім свідомі люди вже самі побачуть, як їм треба ваятись за організацію господарства: і промислу, і торгівлі, і фінансів, і кредиту. Це все має робити на нашій землі чужа буржуазія і тому панує над нами, хоч її в пятьдесят разів менше числом, ніж нас. Це все треба навчитись робити українським селянам і робітникам, принаймні кращим, активнішим з їх, і тоді чужа панування злетить з нашого народнього тіла. Чужа буржуазія, засівши густо по містах України, верує не в тому, що в своїх руках тримає землю, природні добра, про-

мисел, торгівлю, фінанси, кредит, культуру, владу. На цім вона росте, в цім її сила і в цім наша слабкість. Перебирати хоч потроху, але планоно і розумно це з її рук - означає усамостійнювати наш народ, наближати час нашого визволення.

Ясно, що мусить кожний активний робітник і селянин приступити до цієї історичної праці, але щоб він умів це робити - мусить вважитись фахового і суспільного знання і організуватись. Що капіталіст може робити сам, бо має капітал, того сам робітник чи селянин не зробить, бо капіталу не має, тому й мусить кооперативно організуватись.

Де-ж селянин та робітник дістане потрібного знання? Шкіл фахових і технічних українських нема ані в Америці, ані в Європі, ані на Західних землях, навіть на В.Україні і Кубані вони ледь-ледь почали організуватись, а тому й там мільони нашого народу засуджені на темноту і злицині.

Трудовим людям взагалі тяжкий доступ до вищих шкіл, але поневоленій нації та це селянсько-робітничий доступ до чужої школи це й штучно, навмисне унеможлиблюється. Це добре видно на українській землі.

Через те, хто хоче визволення, той мусить приступити до організації своєї од ворогів незалежної просвіти, науки.

Визначений Організаційний Комітет приступив до створення Українського Робітничого Університету, як такої школи, в котрій би були заступлені всі можливі науки, як суспільно-політичні, так господарські, технічні, природознавчі і всілякі інші. До цього Університету мусить приступити кожний селянин, кожний робітник, кожний хто хоче чомусь навчитися, і кожний, хто вмів читати й писати.

Робітничий Університет сам прийде до кожного, хто хоче вчитися - прийде з лекціями, з інструкціями і вказівками, як треба опанувати науку в кожній галузі. Про спосіб навчання і програми то до Університету оповідає в окремих своїх виданнях, тепер же Організаційний Комітет заявляє, що Робітничий Університет мусить стати на свої ноги працею і жертвами тих, що справді хочуть визволення України, працею й жертвами українських робітників, селян і всіх шарів трудового українського суспільства.

Університет мусить організуватися за кордоном, щоб забезпечити собі вільну думку, не свалчену ворогом науку. Коли Український Народ добеться ліпших умов на своїй землі, тоді там стане Робітничий Університет процюжувати своє діло.

Ми починаємо цю справу з нацією, що вона стане ділом всього трудящого люду України навки: доки житиме український народ, доки йому потрібна своя наука. Селяни і робітники повинні організувати своє власне навчання в своєму Університеті, бо ніколи чужа наука не прийде до їх.

Отже ми закликаємо всіх активних селян і робітників підтримати цю справу активною участю в створенні Університету і активною участю в користанні з його науки.

Лекції Робітничого Університету надруковані і видані окремими підручниками створюють першу підручно-навчальну літературу для селянства й робітництва по всіх галузях науки. Це й буде перший здобуток нашої культури України.

Створити таку всенародню школу, створити науково-підручну літературу, створити освічену трудову армію українського народу,

армію, що візьме штурмом твердині, ворогом збудовані на Українській землі - таке є в перспективі завдання Робітничого Університету.

Хто цій справі спочуває, той ділом доведе свою симпатію і по змоззі активно підопре Робітничий Університет.

Які-б не зустріли труднощі на своєму шляху - від цього ціла не відступимо.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

З ПОЧАТКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ УКР. РОБІТНИЧ. УНІВЕРСИТЕТУ.

Думка про організацію масової народної освіти займає українців з давна, але відповідної форми організації не було знайдено досі. Листовно-позашкільна форма освіти на Україні не була широко відома, тим більше, що вона взагалі не дуже давно з'явилася.

При організації шкіл Селянської Спілки не раз виникала потреба обзавести ті школи. Навіть проект такий був вироблений, що подавав основи організації Селянського Університету. Однак, організація шкіл в місті осідку учеників є рід дорога і для еміграції не під силу. Тому й не увійшов у життя Селянський Університет.

В колах Громадського Комітету, а потім Українського Комітету не раз обговорювалась справа масової освіти, але знов таки брак коштів в зародку нищив подібні наміри. Нарешті член дирекції Інституту Громадознавства проф. В. Коваль разів кілька підніс питання про організацію листовно-позашкільних курсів, але й з того нічого не вийшло через брак коштів.

Для розпочаття такої справи потрібна якась сума грошей. Отже доки фінансової бази не знайдено, доти подібні проекти не можуть здійснитися. Обговорюючи цю справу, Головний Комітет Закарпатської Організації УПС-Р відкинув всякі спроби організувати подібну працю добродійно-меценанським шляхом. Немає у нас меценатів взагалі, а що-до просвіти трудових мас, то їх і не буде, бо не в інтересі заможних людей організувати свідомість широких трудових мас. Для Головного Комітету З.О.УПС-Р було ясно, що просвіта трудових мас може бути тільки ділом самих трудових мас, тому він доручив М. Шаповалові при його лейкційній подорожі в Америці поставити цю справу перед поступовим укр. робітництвом в Америці.

Як і треба було сподіватись, соціалістичне робітництво широким відгукнулось на цей проект, в загальних рисах представлений в

"Український Громаді" /30 квітня 1927 р./, органі Оборони України. Пізніше цей проект подали і інші укр. органи /"Народня Воля", "Український Голос", "Нова Україна"/.

Вища екаекутива Оборони України дуже прихильно поставилась до здійснення цього проекту, бо якраз і Оборона України не раз ставила цю справу на чергу дня. Подавши в окремих листівках відомості про підстави організації Укр. Робітничого Університету, М. Шаловал зreferував справу на приватних зборах у Д-ра М. Тація в Скреттоні, де 18 квітня 1927 р. і був заложений перший комітет допомоги Укр. Роб. Університетові. Присутні Д-р М. Тація, М. Цеглинський, Я. Чиж, П. Дучак, С. Корнай, К. Вишньовський, Т. Сарахман і инш. утворили комітет в складі т. т. Д-ра Тація, Чиж, Вишньовського, декларувавши певні суми в Організаційний Фонд нової установи.

Далі утворились комітети: в Чікаго /т. т. Риза, Мойсєк, Тягнибін/, в Детройті /т. т. Сипович, Волошин, Хруставка, Пернак/, в Філадельфії /т. т. І. Пеленський, Чернихівський, Малик і ин./, Рочестері /т. т. Я. Пригода, Н. Кубарич, В. Гурянський/. В інших пунктах Америки, де є українські робітничі організації, йде акція в подібному напрямі.

В Європі українська трудова еміграція також почала відгукуватися на цю справу дуже прихильно. Перша обізвавалась укр. громада в Льєжі /Більгія/, що утворила комітет і прислала першу збірку в Організаційний Фонд У.Р.У. Утворились комітети У.Р.У. у Львові, Парижі, Німецькому Яблонному /ЧСР/ і приступлено до утворення комітетів в інших містах.

До Організаційного Комітету У.Р.У. в Празі надходить багато запитань що-до цієї акції.

По повероті до Праги М. Шаловала утворився 6-го липня 1927 р. О р г а н і з а ц і й н и й К о м і т е т У.Р.У. в складі М. Шаловала, Н. Григоріва, М. Мандрики, Л. Кобиланського, С. Довгала, Б. Залевського, К. Станіславського, Л. Клименка, М. Косенка.

Цей Комітет взяв на себе ініціативу організації Роб. Університету, користуючись тим, що в Чехословаччині є значне число українських лекторських і наукових сил.

Організаційний Комітет насамперед зібрав частину лекторських сил, щоб з ними виробити програми навчання і установити техніку всієї праці. З приємністю треба зазначити, що в лекторських колах ідея Роб. Університету зустріла живе і щире захоплення, що є певним показником можливих успіхів У.Р.У.

Організаційний Комітет протягом місяця підготував необхідні програмові і організаційні матеріали і окремим оголошенням оповістив в п и с ь м до УРУ, розіславши по-над 3.000 оголошень, окремих брошур, квітанційних книжок і бланків для впису.

Отже завдяки щирій матеріальній і моральній допомозі Оборони України і взагалі українського робітництва, Укр. Робітничий Університет входить в життя. Давно задумана річ здійснюється, коли її підперас широка ініціатива трудових мас.

На черзі стоїть утворення Товариства Фундаторів Укр. Роб. Університету, як тієї організації, що стане керівником і опікуном цього великого підприємства /Комітети допомоги і є початковою формою для утворення Т-ва Фундаторів/. Лише після цього можна буде вважати УРУ забезпеченим.

Трудові українські люди, розпорошені по цілому світі, позбав-

лені змоги набувати більшого знання. Особливо того знання, що зробить їх свідомими учасниками великої вивольної боротьби народу і винбуови його державности. Ніхто шмія українських не збудує, бібліотек не поставить, як не самі українські трудові люди, але для цього їм треба сполучити свої зусилля в одну силу - і цим поступ їх всіх і кожного зокрема буде запевнений.

З завяттям, з ентузіазмом треба робітникам і селянам зорганізуватись біля Укр.Роб.Університету, щоб витягти українського вола на твердій шлях.

Без віри і без жертв ніщо велике в житті не робиться. Отже й для цього нового діла треба насамперед віри, праці і жертв.

Організаційний Комітет УРУ постановив щомісячно видавати "Вістник УРУ", щоб інформувати всіх зацікавлених про стан річей У.Р.У.

На цім місці Організаційний Комітет дякує всім, що щиро і щинно йдуть на допомогу в організації пресвітної твердкні українського трудового люду.

✓ ПЕРШІ ФУНДАТОРИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В Сполуч.Державах Північ.Америки.

С у р е н т о н: Д-р М.Таций, Ярослав Чиж, Корнїло Вишньовський, М.Цеглинський, П.Дучак, С.Корпан.

Ч і к а г о: Іван Риза, Дмитро Мойсж, Левко Тигнїбїв, Петро Твач, Василь Луньянчук.

Д е т р о й т: Т.Сипович, Том.Хруставча, Іван Волошин, Д.Яремїш, т.Пернак, В.Головчак, т.Левкович, В.Сербай.

Ф і л а д е л ь ф і я: Ів.Пеленський, Гаврило Чернихівський, т.Малик, А.Буцацкий.

Р о ч е с т е р: Я.Пригола, Н.Кубарич, В.Гуранський Дм.Брагуль.

У і л ь м е с - Б е р і: Ю.Кондратович.

Б о с т о н: Андрїй Капразий, М.Томарук.

Н ь ю - Й о р к: Антїн Батюк, В.Головінський, В.Левницький,

С.Матчак.

Л е н с і н г: Василь Калущка.

Д ж е к с о н: С.Шилинчук, В.Рогач, І.Тертон.

Н ь ю А р к: К.Вагрей.

К л е в е л а н ц: С.Карах.

Б у ф а л о: С.Децик.

П а с с е й к: С.Любарський, Т.Сарахман

Б і н г е м т о н: т.С.Підкорчемний, Пенджола, Дек.

Я м а й к а: В.Мельничук.

В Канаді.

Т о р о л ь д: Михайло Мизинчук.

Т о р о н т о: Антїн Бабюк.

ПЕРШІ ЖЕРТВОДАВЦІ НА У.Р.У.
-----

1. Комітет допомоги УРУ в Філадельфії
/т.Ів.Пеленський і інші/ . . . . . 86 дол.
  2. Комітет допомоги УРУ в Дітройті
/т.Том.Хруставка, В.Головчан, Д.Лрєній і інші/ . . . . . 225 "
  3. Той же Комітет . . . . . 140 "
  4. Комітет допомоги УРУ в Бельгії:
/оц Ів.Завязтого 100 фр., М.Олійнива 10 фр., Д.Тарко 5 фр., О.Галія 5 фр., О.Цопа 5 фр., Намаса 3 фр., Г.Мазинковича 3 фр., Буя 1 фр., Д.Сацка 1 фр./ . . . . . 131 фр.бел.
  5. Комітет допомоги УРУ в Чикаго:
/Дмитро Мойсєв 100 дол., Лев Тигинбів 100 дол., Ст.Боркун 50 дол., Василь Дуньинчук 25 дол., Єміль Горочинський 25 дол., Петро Тмач 25 дол., Микола Войчук 25 дол., Дмитро Мисик 25 дол., Іван Риза 25 дол./ . . . . . 400 дол.
  6. Комітет допомоги УРУ в Демоні:
/С.Пилипчук, В.Рогач і інші/ 28 + 10 дол. . . . . 38 "
  7. Комітет допомоги УРУ в Сирентоні:
/Д-р Тацій і інші. Листа, одначе, не одержано/ . . . . . 200 "
  8. Комітет допомоги УРУ в Нью Арці:
/т.К.Багрій і інші/ . . . . . 100 "
/Гроші вислано з Нью-Йорку, од кого невідомо/
- /У в а г а: В час друкування цього листа одержано ще кілька по-вісток на грошові перекази з Америки. Звіт буде дано в сліду-ючому числі "Вістника"/.
9. Михайло Красносельський в Лансінгу . . . . . 10 дол.

В ПРАЗІ.

10. Стах Васильовський - 100 кч., 11. Микола Мезенців 50 кч., 12. Петро Коваленко - 50 кч. 13. Юрко Гончарів-Гончаренко - 100 кч. 14. М.Шаловал - 1000 кч., 15. Н. Григорій - 1000 кч., 16. М. Мандрі-ва - 500 кч., 17. С. Довгаль - 100 кч. 18. І. Грушецький - 50 кч., 19. Н. Рибаконь-Грушецька - 50 кч., 20. М. Косенко - 200 кч., 21. П. Сулятицький - 200 кч. 22. Ол. Забчукова - 50 кч. 23. Л. Коблянський 50 кч. 24. Д. Куликівський - 50 кч., 25. Гр. Приденко - 50 кч. 26. С. Пилькевич - 100 кч.

В ПОДСБРАДАХ.

27. В. Залевський - 200 кч., 28. Максим Федорів - 50 кч., 28. О. Кошоль - 100 кч., 29. Д. Рибак - 120 кч., 30. М. Вілоус - 100 кч., 31. А. Рибомінь - 100 кч. 32. Ол. Гончар - 50 кч. 33. Ол. Фещун - 50 кч. 34. П. Шевченко - 70 кч., 35. С. Безручкова - 100 кч., 36. Іл. Журма - 100 кч., 37. Лев. Безручко - 100 кч., 38. Н. Будко - 100 кч., 39. Г. Клименко - 100 кч. 40. Г. Мандрикова - 100 кч.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ХРОНІКА У.Р.У.

Заложення Організаційного Комітету.

Організаційний Комітет Укр.Роб.Університету заложено I, VII 1927 р. в такому складі:

Голова Комітету М.Ю.Шаповал, заступник Н.Я.Григорійв, секретар М.Мандрика, скарбник М.Косенко; члени: Б.Заліський, С.Довгаль, Л.Клименко, К.Станіславський, Л.Кобиланський.

З дня заснування Комітет розпочав свою працю, поставивши завданням організувати Університет до осені біжуч. року. Організація академічної частини Університету порушена Українському Інституту Громадознавства в Празі.

В першу чергу Університет розпочав лекції з трьох відділів: 1/Українознавство; 2/Громадознавство /науки про суспільство/ та 3/Сучасні проблеми.

ДИРЕКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ У.Р.У.

Дирекція У.Р.У. організована в такому складі:
М.Ю.Шаповал /голова/, Н.Я.Григорійв /член Дирекції, керуючий відділом українознавства/, М.І.Мандрика /член Дирекції - управитель/, Л.Р.Кобиланський /член - заступник/.

Технічним секретарем призначено С.П.Раськівського, скарбником-рахівником М.А.Косенка; допоміжні технічні сили: С.І.Пилькевичова та Ю.І.Гончарів-Гончаренко.

ПРОФЕСОРСЬКИЙ ТА ІНСТРУКТОРСЬКИЙ ПЕРСОНАЛ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Проф. Л. Білецький, інж. С. Безручкова, інж. Л. Безручко, проф. С. Бородаєвський, інж. М. Вілоус, інж. С. Васильєвський, проф. С. Гольдфельман, д-р А. Гончаренко, д-р О. Грановський, Н. Григорійв, В. Доманицький, проф. д-р О. Ейхельман, А. Животко, проф. С. Іваненко, д-р Л. Кобиланський, д-р М. Мандрика, д-р А. Марголін, Т. Пасічник, ген. В. Петрів, Л. Романюк, проф. С. Русова, д-р В. Січинський, П. Сулятицький, проф. І. Шогенів, М.Ю. Шаповал, ген. М. Шаповал, інж. А. Шаповалова, проф. Ф. Швець, проф. С. Шелухин, д-р І. Штайнберг, проф. Я. Ярма і ин.

ПЕРШІ ЛЕКЦІЇ.

Друккування лекцій розпочато в жовтні 1927 р. Перші лекції першим студентам розіслано в кінці жовтня. З листопаду розпочато в У.Р.У. регулярну розсилку лекцій:

І. Соціографія України - інж. Л. Безручка.

2. Історія Українського народу - Н.Я. Григорієв
3. Робітничє питання - Л. Романюк /вступ М. Шаповала/
4. Селянське питання - А. Животка.

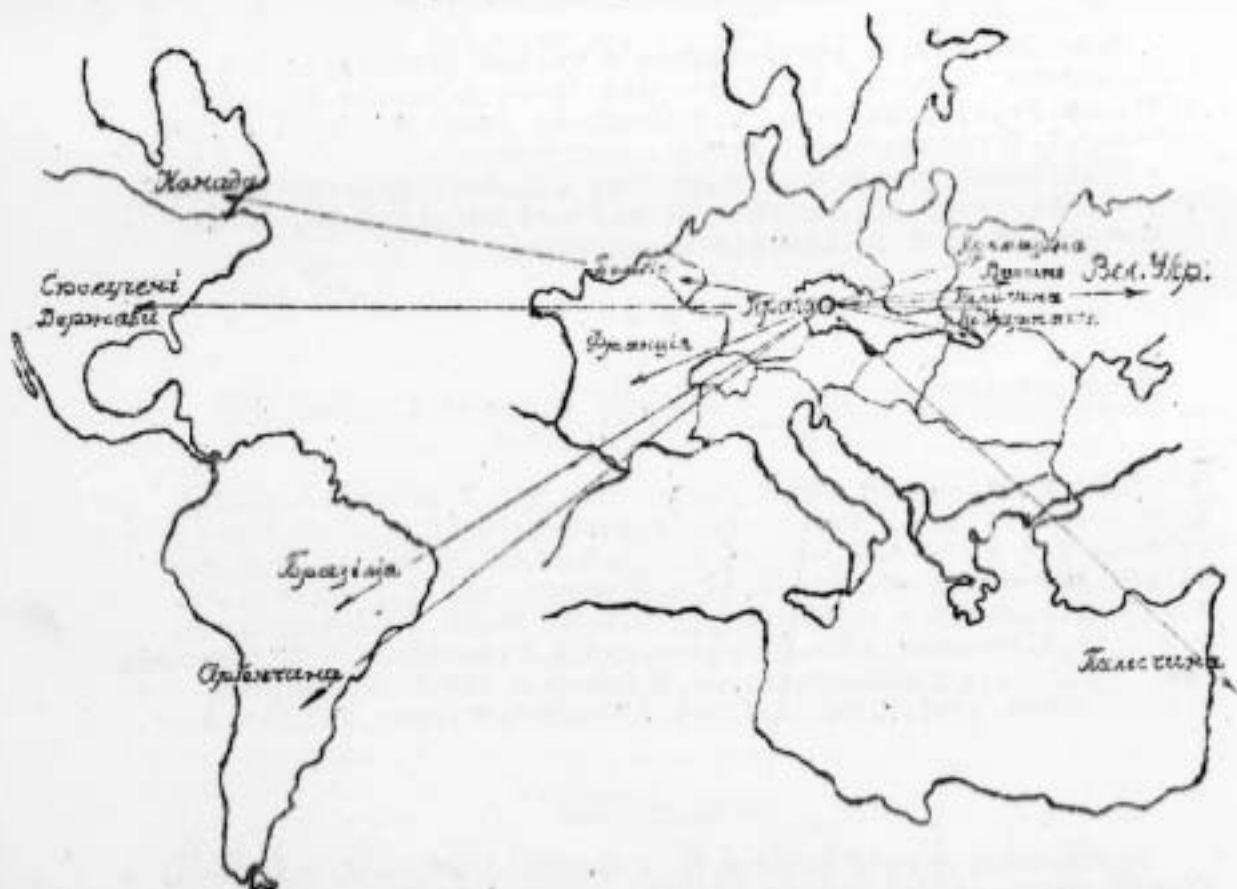
Н а ч е р з 1:

5. Народне господарство України - проф. С. Гольцельмана.
6. Вступ до соціології - М. Шаповала.

ПЕРШІ СТУДЕНТИ.

Запис студентів йде успішно. Перші записи надійшли з ближчих місцевостей /гуцли раніше досягла інформація/ з чеських земель, Підкарпаття, Галичини, Волині, Франції, Румунії і ин. Зружуться такі низові шари українського суспільства, які довго не могли лежати мертвим капіталом. З гуцульських і лемківських полонин, з Холмщини, з польських в'язниць, з шахт Бельгії та Франції, тягнуться до Укр.Роб.Університету многострадальні українські люде за світлом, за знанням, з великою жадобою навчитися працювати і свіломо боротися за визволення рідної землі, рідного народу.

На 10/XII 1927 р. сітка студентів У.Р.У. охоплює такі краї світу:

ПЕРШІ ВІДГУКИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА ТА СЕЛЯНСТВА.

Як і треба було ждати, першим відгукнулося широ, словом і ділом, у к р а ї н с ь к е р о б і т н и ц т в о. Зараз же після лекцій М.Ю.Шаповала в Америці маємо ряд дописів в "Українській Громаді". Всі ці дописи та листи до Орг.Комітету зі Спол. Держав та Канади є тільки слабим відблиском того широкого зворушення, яке ідея "свого", Українського Робітничого Університету - могутнього знаряддя до визволення Українського народу, викликала серед американського Українського робітництва. Це захоплення яскраво перекає в своєму допису в Роместеру т. В о л. Г у р я н с ь к и й.

"Кожний свідомий український робітник прагне свободи й незалежності для Українського народу. Як жеж збудувати нац. свою державу, коли не буде в нас свідомих народніх сил, які зміли б нею керувати? Діло визволення нашого народу потребує свідомих працівників. Перешкодою в цьому була тепер наша неволя. Польща ані Росія робітничого університету нам не збудує. Ця справа в нас лежить, самі мустимо ваятися до роботи"... "Годі нам ждати довше! Наука сама не прийде до нас, треба самим пошукати за нею!" /"Укр. Гром. ч. 66"/.

Львівська Українська Громада /у Б е л ь г і ї/, до складатється з робітництва/ винесла та опублікувала постанову, в якій говориться, до Укр. Роб. Університет

"уможливить набутти там необхідного для визволення Українського народу знання тим сотням, а може й тисячам нашої молоді, що з різних причин позбавлені можливості набувати його в школах..."

Тому Громада надіється, що "Українське громадянство, як в Америці так і в Європі, зі всією належною прихильністю підтримає цю справу й дасть можливість... перевести в життя..." /"Укр. Гр." ч. 64/.

З Ф р а н ц і ї до Орг. Комітету У.Р.У. пишуть, що оголошення Комітету викликали надзвичайно прихильний інтерес серед українського робітництва. В листах з різних кінців Франції до Орг. Комітету звертаються за інформаціями, пропонують свою допомогу в справі поширення відомостей, дають поради, як це найкраще зробити і т.н. /Листи з Кіотанжу, Сенту, Дьєпу, Монтшанену, Марени, Сен-Дені, Ромба і инш./

Відгукнулись українські політичні ваяні з п о л ь с ь к и х т ю р е н. Через ґрати тюрми, з пік лютого польського "каравула" вони шлють вітання Укр. Роб. Університетові і просять не забувати їх лекціями.

Відгукнулись кооперативи на українських землях, "Просвіти", читальні... Окремі особи пишуть:

"Ідея дуже висока і багата в наслідки для нашої малокультурної нації. Цього давно чекали такі сірі працівники, як я есм..." "І дочекався цього і з радістю перечитав добру новину" /Лист з Рівного/.

Прочитавши Вашу вітосву радісно застумало серце. Все ж є таме людє, котрі тамлять на наші потреби духові!" /Лист з Ружо-поле/.

"З великою радістю приходиться стрікнути...проект Українського Робітничого Університету. Діло, якого умр. суспільність так на рідних землях, як і поза межами їх, дуже а дуже потребує".
/Лист з Торонто в Канаді.

Українці в К а р п а т прислали до Орг. Комітету такого листа:

"Почувши про організацію Українського Роб. Університету, ми, Українці Підкарпатські щиро вітаємо огнище трудової української культури й хочемо аби ця нова школа дала нові кадри робітників до боротьби за волю Соборної України".

Привітала ідею Укр. Роб. Університету організація Укр. С е л я н с ь к о ї С п і л к и в Чехословачії. Голов Комітет Сел. Спільни повідомляє Орг. К-тет, що він вітає куди можливість здійснення давніх мрій /Сел. Спільни/ і, симпатизуючи ідеї Робіт. Університету, з мотивів і стремлень, що оцінюють і живлять організацію Сел. Спільни, буде рекомендувати для Роб. Університету співробітників з ділків Сел. Спільни та буде пропагувати справу Роб. Університету серед членів Сел. Спільни! /Лист з 9/VIII 1927/.

Окремі філії Село Спільни цілком допомагають УРУ.

ПРАЦЯ "ОБОРОНИ УКРАЇНИ".

З великою симпатією до ідеї Укр. Робітничого Університету поставилася організація "Оборони України" в Америці. Вона суспільна організація поставила справу на чергу дня і, поміж безпосередньої активної роботи що до Роб. Університету всередині організації, спопуляризувала справу через свій орган "Українська Громада", уміщуючи статті, інформації та дописи. Першими фундаторами, жертводавцями та пропагандистами Роб. Університету стали члени "Оборони України" та осередковий Організаційний Комітет У.У., і треба прямо зазначити, що лише завдяки великій допомозі "Оборони України" ця справа стала реальною.

До справи У.Р. Університету поставилася й найкраща й газета "Народня Воля" /в Сирентоні/, орган "Україн. Народ. Союзу", подаючи статті та інформації про ідею Укр. Роб. Університету. Також поставився орган Україн. кооперації в Галичині і на Зах. землях "Сільсько-Госп. Часопис" /у Львові/; зі своєї ініціативи подавала прихильні інформації газета "Україн. Голос"; в Канаді та рос. газета "Посл. Новости" /в Парижі/. Число "Гром. Голосу" у Львові /ч. 38/, з оголошенням про УРУ, польська поліція конфіскувала.

БАЙДУЖІ.

Одначе величезна більшість українських газет та журналів поставилася "байдужо": інформації про Укр. Роб. Університет вислали 69 газетам та журналам українськими по всьому світі, а інформації помістили тільки деякі з них. Що ж це? Тут непорозуміння, чи особливе байдужість про "патріотичні інтереси". Коли навіть чужа, російська газета містить /і то не раз/ прихильні інформації про українське культурне діло, то треба мати особливий "патріотичний" розум, щоб мовчати органічно українському. Чи не рівновартна ця "байдужість" ворожості до просвітної справи українського робітництва і селянства?

ВОРОГИ.

Першим проти УРУ виступив орган польської диктатури "Głos Przemysłu".

Український Робітничий Університет, лише він, - є ніщо інше, як нова таємна організація Шаповалова та його спільників, наведена до єдиної мети - розвалу Польщі.

Почувши такий голос свого пана, журнальчик "Тризуб", що видається на варшавські гроші в Парижі, й собі виступив. Ст. Сірополко надрукував у "Тризубі" /ч.35/ статтю, в якій, не маючи ніякої охоти виступити проти організації робітничої та селянської освіти, нападає зі своєю "критикою" на М.Шаповала за те, що той ставить метю Роб.Університету суспільно-політичну освіту українських трудових мас. Очевидно п.Сірополко держиться відомого погляду російських жандармів, що для робітника й селянина суспільно-політична освіта шкідлива.

А один з "поважних" полонофілів наширдбав навіть почесному статейку проти української робітничої освіти і занесла до редакції правої газети "Lidové Listy". Але редакція гинула це писання до коша.

Колись, як організувалася М.Шаповалом з товаришами Українська Академія /в Подєбрацях/, де які "старші українські патріоти" те-ж підсиляли до чеських міністрів "делегації" з проханнями... "не дозволити високих українських шкіл".

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ.

Львівська польська поліція перевела дня 15 вересня ц.р., ранком, у представника Укр.Роб.Університету у Львові т.М.Матчака ревізію і забрала все, що відносилось до Укр.Робітничого Університету, отже афіші, брошури, оголошення, карти оголошень, блючки /квитки/ на підтвердження одержаних грошей і розцінку викладів. Рівночасно skonфіскувала поліція в останньому числі "Громадського Голосу" /ч.38, від 1-го вересня 1927/ оголошення про Український Робітничий Університет. При ревізії забрано також всю переписку, яку т.Матчак вів з приводу УРУ. Ревізію переводжено виключно в зв'язку з УРУ, інших наперів навіть не переглядали. Тому, що в акції УРУ нічого проти-законного не має, т.Матчак протестував проти поведінки поліції та заявив, що чальше проорієнтує ту акцію.

Запис студентів на УРУ в Галичині та Роліні переводиться енергійно й далі.

БОЛЬШОВИКИ ПРОТИ РОБІТНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

На перегони з польською поліцією йде, розуміється, "рабоче-крестьянская власть" УСРР - большевики та їхні наймити. З повною цинічною брехні писаниною проти УРУ виступила київська газета "Пролетарська правда" /число 116/. Вона надрукувала наче б то допис "власного кореспондента з Праги" /за підписом відомого нам перевертня - "С-ий"/ і в ньому "інформує" своїх читачів про те, що Укр.Робітничий Університет ніби то закладся при допомозі

"американської єврейської буржуазії" /так і написано!/, гетьманців, клерикалів і т.ин., а мета його - "одержувати платню і нічого не робити!"

З подібними ж провокаціями виступила й большевицька рептилька у Парижі "Українські Вісти". Все це зайвий доказ того, до якого ступня цинізму, брехні й аморальности дійшов большевизм, що прикривається в тогу оборонця робочого люду, на ділі - розтоптав у бруді найкращі ідеї вивольного духу трудящих, гасла соціалізму.

До цього треба ще нагадати провокаційні виступи проти справи УРУ большевиків в їх американських газетах "Поленні Вісти" та "Робітничі Вісти" /в липні й серпні 1927/, де большевики надркували фальшиві "документи" з метою перешколити тій праці, яку серед українського робітництва вів т.М. Шаповал. Цю провокацію розкрито і большевицькі заміри розбито.

ЗАТУРКАНІ БІДОЛАХИ.

В своєму войовничому поході проти вільного огнища освіти українського робочого люду, проти УРУ, большевики не спинаються перед блудом і обманом затурканих одиниць з української еміграції. Такі бідолахи попадаються, хоч і рідко, на їхній гаюк. В числі 54 згаданої рептильки "Україн.Вістей" знаходимо ніби то лист до редакції од робітників з Ліберця: Булача Івана, Серватки Андрія, Саповича Юрка, Красія Василя, Семеніва Василя, Шкивороста Василя /виписуємо їх імена, щоб червокилі зі сорому/, а якому листі спритний, хоч і малограмотний большевицький писар /як видно постиле - галичанин/ наводить велику нуду звичайних большевицьких безталанних брехень і закликає а м е р и к а н с ь к и х робітників "ані сотика Шаповалові" та виписує: "геть з його Університетом!.. Хай живе справжня трудяча Україна!" Чи не та часом Україна, до без університетів, у татей пітьмі й неволі буде орати й сіяти на своїх гнобителів і зоставатися через довгі віки рабом? Злочинна рука виписує злочинні заклики, а темні, бідні люде підписують їх своїми каракульками.

Але мине! Для світлого дня вивольнення, для радості знання й науки великого трудового народу будемо працювати з глибокою вірою в повну й неминучу перемогу.

"ІНДУКТИВНА" ТЕЧІЯ.

В останні часи зарябіли большевицькі газети з Вел.України звістками про Робітничі Університеті. Одкривається, напр., такий університет у Харкові /і асигнується ніби на нього 50 000 карб./ Не хочемо твердити, що це конкурують з УРУ - куди ж його нам "состязаться" з могутнім урядом! Але все ж накликається думка про якісь індуктивні токи! Тільки після того, коли нами було розпочато видавання україн.наукових книг /"Здаєв.Фонд"/, большевики й з свого боку почали їх видавати /хоч і не стільки як треба/; тільки після того, коли нами були організовані вищі українські школи, большевики почали сяку-таку українізацію

вищих шкіл. І ось тепер, після створення УРУ - зв'язяться Робітничі Університети на Україні. Ми маємо велику підставу сумніватися, щоб це були у н р а ї н с ь к і робітничі університети, бо високі школи на Україні ще московські й не для українців, але коли наша праця викликає хоч якусь подібну до неї індуїю, і то добре. Ми твердо вірямо, до н а ш а праця в решті решт цілком переможе.

МАТУРАЛЬНІ КУРСИ.

Зараз розробляється план організації позачочних матуральних курсів. Потреба в них загальна, відкриття їх вимагається а усіх сторін /Західні землі, Підкарпаття, Франція, Бельгія і ин./ Трудно в тому, де й досі не має комуністичної української підрозумки за середньої школи. Т р е б а в и ж ч і т ь к е м е н ш е 15 п і д р о з у м и н к і в, ко вимагає біля 200 тисяч корон косяк. Є надія, що справу вилання цих підрозумок подасть комуністично, хоч доведеться перемогти величезні труднощі. Матуральні курси мають бути відкриті на початку 1928 року.

КУРСИ ЧУЖИХ МОВ.

З нового року розпочинається позаочний курс французької мови. Курси інших мов будуть відкриті пізніше.

З мистів до У. Р. У.

З ФРАНЦІЇ: "Перші лекції УРУ, - пише наш кореспондент, - своїм естетичним красивим зовнішнім виглядом і серйозним змістом зробили величезне враження, як на прихильників, так і ворогів. Просто обиватель не вірив у можливість реалізації цього святого діла, а ворог /різноманітний/ просто скипів від злості, бо він надіявся на перемоги.

Місцева більшовицька організація "Сугуф" - заборонила своїм членам змінювати передплатувати лекції бо ж... "хоч лекції і змістовні і серйозні, але проти більшовицьких!"

Полінофіли з лагера "уряду" Андрія Дівицького на провінції піддали загрози всім тих, хто виписав лекції, або збав про поширення відомостей про УРУ. Через це деякі студенти УРУ мусять обходити з громад, де панують полінофіли, та записати їх робітничі барами і т.н. Великим ворогом УРУ є дуже малий заробіток наших людей і нестійкість - нестача праці. Багато з тих, що першими відгукнулись на оголошення УРУ, не мають можливості й до сьогодні передплатити лекції, бо: або мають малий заробіток /540-600 фран./, або втратили з різних причин праць на місяць, два і більше, і до того часу доки вони знову не зможуть

переплатити лекцій. Серед кого УРУ викликав заінтересованія? Треба зазначити, що найбільший ентузіазм Роб. Унів. викликав у людей, до котрих доля була науков, що до освіти. УРУ прийшов справді до тих, кому він і повинен служити - трудових мас!

Треба бачити, що би зрозуміти, правдивість цих слів, тих людей, їх радість, їх щастя, коли вони одержали перші лекції!"

З інших листів. 1/ "Не буду описувати, що відчував всіми фібрами моєї душі, коли прочитавши оголошення /про відкриття УРУ./, а хочу тільки побажати Організаційному Комітетові сили і кріпости в цій великій праці, що не дивлячись на таке невідрадне становище, не покладаючи рук, працюють на користь нашої любішої Батьківщині!"

2/ "Перспрошаю вас учителя я повідався що від 1 листопада буде зачинав ся українські університет робітничі дуже мене то тішит... що би і я так само ніх переїти ту школу бо так само естет українцем серце мое тліє за лубу Україною"

3/ "...З болю на серці не можу брати лекції". Я роблю зараз на Фільварку по 10 фран. день від 6 год. рано до 8^{1/2} - 9 вечера, а по неділях та в дні свят пораїмося коло худоби за харчу... навіть листа вечером не пишем, бо не навчи и темно..."

4/ "Робимо поміж росіянами, а й не всіж українці компетентні в своїй українській справі і приходиться бачити, як росіане часто висмівуются з наших бідних українців, котрі не знають що їм відповідати, бо навіть багате є таких що навіть вогсім не вчилися у школі. Гадаю, що Роб. Унів. навчить багатьох, що відповідати їм поводитись!"

5/ "Дуже втішило мене, що намінець наші передові сили стали на той, так корисний ґрунт освіти, як заочне вихованс. Не буду писати про його вигоди, а скажу, що нам українцям-трудовам вона дасть світ, дасть змогу учитися, поповнювати знання і в яких обставинах не було, бути придатними своєму люду і своїй землі.

Ми колишні барці, тепер робітники чужих країн, научились це більше любити свою Батьківщину, хоть по можливости слідати за проявами її національного відродження, мучимось її муками і мідати її мусимо допомогати їй.

Ви допомагаючи нам, дасте змогу допомогти їй, явитись до Неї колень її свідомими синами".

6/ "Я можу зараз 2 кілометри від місяця через те що там мешкає цілий інтернаціонал: росіяни-ленинці, врангелівці, поляки і різні українці, а діставши лекцій я там знаходітись більше не міг, позвали 9 людей в кімнати і різних народів".

7/ "Мої бажання, щоб УРУ розвивався і як найскоріше викинув промінь у вікно того пригнобленого народу".

8/ "Отримавши першу лекцію, з великою радістю витаю Вас, яко перших організаторів, та з початком навчання того великого діла, яке відкриє багатьом ові, але теплу іскорку про свій нарід та про його добробут і часте ті знання, котрі так необхідні для кожного українця і надасть більшої сили та енергії для визволення Українського поневоленого Люду та здійснення Самостійної не від кого Незалежної Соборної України".

З ПАЛЕСТИНИ. "Не можу не подякувати Вас від всього серця

ще раз за брошуру "Роб. Укр. Універ.", яку Ви мені своєчасно надіслали, та за Ваше посередництво на мов запис до Університету. Першу лекцію "Соціографія" я одержав в Празі. Дуже задоволений цією лекцією, я радію й пинакся тій праці, яка провадиться українською еміграцією на користь української культури та на визволення України - не зважаючи на всі ті тяжкі обставини.

Персонально мене ці лекції підбадьорять, давая знання та зміст життя у цім покинутім кутку.

Бажаю Вам успіху у здійсненні Вашого ідеалу".

З РУМУНІЇ. "Нехай живе перший Український Робітничий Університет і освітомляє усіх борців за що вони бились і за що ще будуть битись".

З ВОЛИНИ. "Широ поздоровляємо Вас, сіячів освіти і культури! Серце радіє, що у нас є ще такі люде, що віддають себе на велике діло: підняти свій народ і піднести його на культурно-освітній рівень!"

З ГАЛИЧИНИ. 1/ "Бажаю щоб і на далі старчило сил у Достойних Ініціаторів ПТ. Професорів для продовження тяжкої а великої праці, яку взяли в свої руки".

2/ "Прошу прийняти від мене найщирішу подяку за перші спроби переломити зимний лід та поширити класове знання в курних хатах і темних вохких сутеренах між "найменшими".

З ХОЛМЦІНИ. "У нас зацікавлено. Вашей лекції дуже цілий наш район, там як я слухом ползоваси, бо у нас нет просвіти и досить добре кождей розуміє, що наука не пошкодить чоловікови. Дуже подобається Ваша наука".

З БЕЛЬГІЇ. "Не дивлячись на те, що прийшов я з роботи дуже намучений, більш звичайного, що в таких випадках більш газетних телеграм нічого не читаю, лекцію прочитав з великим захоплюючим задоволенням. І так, побажаю Вам сил, завзяття і успіху для дальшої праці на користь нашого поневоленого народу".

За браком місця не містимо уривків з листів з Канади, Спол.-Держав, Аргентини, Бразилії, Голандії і инш.

- - - - -

ВІДДІЛ "ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТИ" ШИРОКО ВІДКРИТО ДЛЯ ТОГО, ЩОБ
ДАВАТИ ПОЯСНЕННЯ НА ПИТАННЯ З А Г А Л Ь Н О Г О ХАРАКТЕРУ, З
ЯКИМИ ЗВЕРТАТИМУТЬСЯ ДО У.Р.У. Відповіді більш вузького харак-
теру висилаються безпосередньо в адреси тих, хто запитує.

- - - - -

Просимо писати й запитувати про
все, що буде цікавити.

- - - - -

Відповіді на запити

/ Листування Редакції. /

ЗАПИТ. Чому УРУ не почав а технічних курсів, на які запи-
салось-б багато людей і які так потрібні ? /Запити з
Франц., Аргон. і ин./.

ВІДПОВІДЬ. УРУ має своїм основним завданням піднести, шля-
хом науки та освіти, свідомість ук-
раїнського трудового народу для праці і боротьби за визволен-
ня з чужої неволі й власної темряви. Цієї науки і освіти в
чужих школах не дістати, а без неї неволя політична,
економічна, культурна. Технічні знання тут мало допоможуть, та
й учитися ним можна і в чужих школах. От чому перші і основні
курси УРУ - це університетські курси суспільних наук /історії,
народнього господарства, письменства, соціології, політики, відсь-
кової справи і т.и./ для трудового суспільства.

Але разом з тим У.Р.У. к-е забуває й технічних
знань, тільки одкладає їх на другу чергу з причин організацій-
них. Курси технічних знань будуть розпочаті в 1928 р. Для їх
організації потрібні великі кошти, а кошти ці будуть тоді, коли:
1/ загальна справа УРУ буде діяльно підтримана українським гро-
мадянством і 2/ на технічні курси запишеться кілька сот студен-
тів, щоб їх внесків було досить на покриття основних витрат.
Технічних предметів намічено до 200. Буде розпочато з якихось
десяти, а далі число буде поширватись.

Матуральні і вчительські курси підуть в 1928 р., на почат-
ку. /Див. оголошення/.

ЗАПИТ. Чи не можна вчитися гуртом ? /Запити з Волки,
Холщини, Галичини/.

ВІДПОВІДЬ. Можна, але он яка річ. У.Р.У. є школа і веде
працю плем'ям, перевіряючи знання кожного свого
студента та допомагаючи кожному з них. Окре навчання є і н-
д и в і д у а л ь н е. Це найкращий спосіб справжнього навчан-
ня. Для цього кожний студент дає свої писані відповіді й пра-
ці, вони перевіряються і т.и. Коли вчитися гуртом, то Універси-
тет уже не може доглянути за кожним. Таким чином можна гурто-
ве навчання організувати тільки так: виписувати од УРУ на ці-
лий гурт людей, що вчитимуться вкупі, один комплект чи кілька
комплектів лекцій; вивчувати їх, а вправи писати кожному окре-
ма і на місці їх переглядати керівникові такого гуртку. Отже
треба мати на місці знавчого керівника. Коли його немає, то мож-
на писані праці цілого гурту приєждати до УРУ на перевірку.
Про це треба спеціально умовитися з Дирекцією УРУ.
Такі гуртки добре організувати при "Просвітах", кооперати-
вах та інших культурних об'єднаннях.

Програми У.Р.У.

ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК.

I. Курс українознавства:

1. Населення України /соціографія/	10	викладів
2. Географія і кліматологія України /фізична і політична/.	7	"
3. Економічна географія України	7	"
4. Соціально-політична історія України	15	"
5. Історія відродження України	2	"
6. Велика Револьція	5	"
7. Українське письменство: старе, письменство відродження, нове.	10	"
8. Українське мистецтво: музика, малювання, будівництво.	5	"
9. Господарство України: земельна справа і сільське господарство, промисловість, торг, фінанси, кооперація.	10	"

Окремі курси

10. Як учити дітей по українськи	5	"
11. Як стати письменним українцем.	5	"

II. Курси наук про суспільство /соціологія/.

12. Утворення суспільства /соціологія акалітна/	7	"
13. Діяльність суспільства /сусп. механіка/:		
а/ господарська /політична економія/	5	"
б/ культурна /філософія, релігія, право/	5	"
в/ політична /класова боротьба війни, революції і инш./	5	"
14. Походження і розвиток суспільства /суспільна генетика/	7	"
15. Основи політики	5	"
16. Охорона народного здоров'я	3	"
17. Основи суспільного виховання	5	"
18. Суспільний контроль	5	"
19. Теорія оборони нації	5	"
20. Історія соціологічних теорій	10	"

III. Сучасна політика.

21. Робітничая справа: професійний рух, соціалізм, Інтернаціонал і Партії	10	"
22. Селянська справа: боротьба селянства за землю і волю. Селянство і робітництво, Партії.	5	"
23. Національна справа	5	"
24. Політика великих держав /імперіалізм/	5	"
25. Міжнародне господарство	5	"
26. Вільковичья Росія і Україна /Вел. Револ./	10	"
27. Військова справа	5	"
28. Сусіди України.	5	"

МАТУРАЛЬНІ КУРСИ.

При У.Р.У. відкриваються позаочні матуральні курси з двома відділами:

1. За перші 4 гімназійні класи
2. За 5-8 гімназійних класи.

Іспити за 4 класи та на матуру будуть переводитися при відповідних комісіях /або при місцевих гімназіях/ і свідоцтва курсів даватимуть права нарівні з гімназійними свідоцтвами.

Працю курси розпочнуть негайно після того, коли зголоситься перша сотня учнів. Тому кожний, хто бажає скорішого початку науки, мусить негайно зголоситися до У.Р.У.

Докладні програми і ціни книжки висилаються на запитання.

Учительський курс буде додатковим при матуральних курсах, а саме: учень проходить матуральні курси і це то того спеціальні педагогічні дисципліни.

Зголошуватися на учительський курс треба негайно, як і на матуральні курси.

ТЕХНІЧНІ КУРСИ.

В 1928 р. при У.Р.У. будуть відкриватися поступинні, в міру розвитку праці, такі курси:

1. Математика	10. Агрикультура /хлібороб./
2. Фізика	11. Комерція
3. Хемія	12. Гарбарство
4. Електротехніка	13. Автова справа.
5. Індустріальна механіка та машини.	14. Трантори
6. Металургія	15. Мости й биті шляхи
7. Гірництво	16. Опір матеріалів
8. Топографія та Геодезія	17. Будівництво /архітектура./
9. Креслення	18. Залізнодорожна справа.

Кожний курс /чи предмет з курсу/ розпочнеться після того, коли запишеться на нього перша сотня студійських. Тому всі, зацікавлені в скорішому початку навчання, мусать негайно зголошуватися.

Докладні програми і умови висилаються на запити.

КУРСИ ЧУЖИХ МОВ.

З початку 1928 р. розпочинається при У.Р.У. практичний по-
заочний курс Французької мови /початковий/ у 25-ти
виплатах. Плата за курс 10 доларів. При записі вноситься 3 до-
ляр, решта місячними ратами.

Зголошення надсилати в адресу У.Р.У.

- - - - -

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ У.Р.У.

1. Адреса Українського Робітн.Університету:
Чехословаччина: Прага III, Šeříkova 4/III. Ukrajinský Institut Hro-
madospřavstva, Robit.Університет /При висилці грошових паке-
тів вказувати ще ім'я скарбника М.Косенко/.

2. В А м е р и ц і - в Сполуч.Державах:
Mr.Ant. Batiuk. 285 Bristol str. Broklyn. N.Y.
Mr.Andrey Karpovy. 260 Hanover str. Boston Mass.
Mr.Da.Moyziuk. 902 Lincoln str. Chicago Illin.
Mr.T.Chrustavka. 4785 Chopin ave. Detroit Mich.
/ та відділи Оборони України/

3. В Б р а з и л і ї :
Snr. Antonio Korchnivsky. Porto Uniao, Sts Catherina.
Rua 15 de Novembro.

4. В К а н а д і :
Mr. M.Misinchuk. Thorold - South, Ont.
Mr. W.Brylunsky. 505 Frederika str. W. Port William.

5. У Ф р а н ц і ї :
Mr. N.Charoval. 22 rue Barrault. Paris XIII.

6. В В е л ь г і ї :
Mr. J. Savsiaty. 126, rue Branche-Plancherde. A n s l e z
Liège.

7. У Л ь в о в і :
Mr. M. Matczak. Ul. Slowackiego, 14.

В ці адреси звертатися за інформаці-
ями та подавати зголошення.

.....